

KOMISJA EUROPEJSKA

Europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne

Wytyczne dla państw członkowskich dotyczące
kwot wycofanych, kwot odzyskanych, kwot, które mają
zostać odzyskane, oraz nieściągalnych należności

Wersja z 2018 r.

ZASTRZEŻENIE PRAWNE: Niniejszy dokument został przygotowany przez służby Komisji. Na podstawie obowiązującego prawa UE formułuje się w nim wskazówki techniczne dla współpracowników i innych jednostek biorących udział w monitorowaniu, kontroli lub wdrażaniu europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (z wyjątkiem Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)), które dotyczą interpretacji i stosowania przepisów UE w tym zakresie. Celem niniejszego dokumentu jest przedstawienie wyjaśnień i interpretacji służb Komisji dotyczących wyżej wymienionych przepisów w celu ułatwienia realizacji programów i zachęceniu do stosowania dobrych praktyk. Niniejsze wytyczne pozostają bez uszczerbku dla wykładni Trybunału Sprawiedliwości i Sądu lub decyzji Komisji.

Spis treści

1.	KONTEKST.....	5
1.1.	Odniesienia do przepisów	5
1.2.	Cel wytycznych	5
1.3.	Główne różnice w stosunku do lat 2007–2013	6
2.	RÓŻNICA MIĘDZY WYCOFANIEM A ODZYSKANIEM.....	6
3.	OBOWIĄZEK ZAPOBIEGANIA NIEPRAWIDŁOWOŚCIOM, W TYM NADUŻYCIOM FINANSOWYM, ORAZ ICH WYKRYWANIA I KORYGOWANIA PRZEZ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE	8
3.1.	Dokonywanie korekt finansowych.....	8
3.2.	Anulowanie wkładu publicznego	10
3.3.	Nieściągalne należności	10
3.4.	Ujawnianie informacji w zestawieniu wydatków	11
4.	PRZEKAZYWANIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH KWOT WYCOFANYCH I ODZYSKANYCH W ROKU OBRACHUNKOWYM (DODATEK 2).....	11
4.1.	Wyjaśnienia dotyczące kolumn A i B w dodatku 2	12
4.1.1.	Kolumna A	12
4.1.2.	Kolumna B	12
4.2.	Wyjaśnienia dotyczące kolumn C i D w dodatku 2	12
4.2.1.	Kolumna C	13
4.2.2.	Kolumna D	13
5.	PRZEKAZYWANIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH KWOT ODZYSKANYCH W ROKU OBRACHUNKOWYM NA PODSTAWIE ART. 71 RWP DOTYCZĄCEGO TRWAŁOŚCI OPERACJI (DODATEK 4).....	13
6.	PRZEKAZYWANIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH KWOT, KTÓRE ZOSTANĄ ODZYSKANE NA KONIEC ROKU OBRACHUNKOWEGO (DODATEK 3).....	14
6.1.	Wyjaśnienia dotyczące kolumny A w dodatku 3	14
6.2.	Wyjaśnienia dotyczące kolumny B w dodatku 3	15
7.	PRZEKAZYWANIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH NALEŻNOŚCI NIEŚCIAĞALNYCH NA KONIEC ROKU OBRACHUNKOWEGO (DODATEK 5).....	15
8.	PORADY W SPRAWIE UZUPEŁNIENIA ZESTAWIENIA WYDATKÓW	16
8.1.	Informacje ogólne	16
8.1.1.	Informacje przekazywane na poziomie osi priorytetowej.....	16
8.1.2.	Wymagany format	16
8.1.3.	Kurs wymiany stosowany przez państwa członkowskie spoza strefy euro.....	16
8.1.4.	Dostosowania niezwiązane z nieprawidłowościami	16
8.1.5.	Podział kwot wycofanych, kwot, które zostaną odzyskane, i kwot odzyskanych w roku obrachunkowym według roku	

obrachunkowego, w którym zadeklarowane zostały wydatki (dodatek 2, 3 i 4).....	17
8.1.6. Ujawnianie kwot skorygowanych w wyniku audytów operacji przeprowadzanych przez IA zgodnie z art. 127 ust. 1 RWP.....	17
8.1.7. Kwoty wydatków całkowitych i kwoty wydatków publicznych.....	18
8.1.8. Odsetki.....	18
8.2. Odliczanie od zestawienia wydatków kwot związanych z wnioskami o płatność złożonymi w roku obrachunkowym.....	18
8.3. Wycofywanie kwot, które uznano za nieprawidłowe po złożeniu zestawienia wydatków.....	19
8.4. Odzyskanie kwot, które uznano za nieprawidłowe po złożeniu zestawienia wydatków	19
9. USTALENIE, CZY NIEŚCIGAŁALNE NALEŻNOŚCI MAJĄ BYĆ ZWRACANE PRZEZ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE.....	20
10. KWOTY, KTÓRYCH PAŃSTWO CZŁONKOWSKIE POSTANAWIA NIE ODZYSKIWAĆ I KTÓRE NIE PRZEKRACZAJĄ 250 EUR TYTUŁEM WKŁADU Z FUNDUSZY I EFMR	21
11. PODSUMOWANIE DOTYCZĄCE SPOSOBU POSTĘPOWANIA Z WYKRYTYMI NIEPRAWIDŁOWOŚCIAMI W ZESTAWIENIU WYDATKÓW	22

WYKAZ AKRONIMÓW I SKRÓTÓW

IA	Institucja audytowa
IC	Institucja certyfikująca
RDK	Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2016/568 z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie warunków i procedur stosowanych w celu ustalenia, czy kwoty, których nie można odzyskać, mają być zwracane przez państwa członkowskie
RWP	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy, zmienione rozporządzeniem (UE, Euratom) 2018/1046 (rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów)
RWK	Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 1011/2014 z dnia 22 września 2014 r.
EFMR	Europejski Fundusz Morski i Rybacki
fundusze ESI	Skrót „fundusze ESI” odpowiada europejskim funduszom strukturalnym i inwestycyjnym. Niniejsze wytyczne mają zastosowanie do wszystkich funduszy z wyjątkiem Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).
EWT	rozporządzenie w sprawie Europejskiej współpracy terytorialnej (rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
RF	rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii
IP	Institucja pośrednicząca
IZ	Institucja zarządzająca
SZiK	System zarządzania i kontroli
ŁPBR	Łączny poziom błędu resztowego (obliczony przez instytucję audytową na podstawie próby skontrolowanych operacji oraz po odliczeniu poszczególnych i ekstrapolowanych korekt finansowych zastosowanych przed przedłożeniem przez państwo członkowskie zestawienia wydatków w związku z błędami wykrytymi przez instytucję audytową)
YEI	Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych

1. KONTEKST

1.1. Odniesienia do przepisów

Rozporządzenie	Artykuły
Rozporządzenie (UE) nr 1303/2013 zmienione rozporządzeniem (UE, Euratom) 2018/1046 Rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów (zwane dalej „RWP”)	Art. 72 lit. h) – system zarządzania i kontroli Art. 122 ust. 2 – nieściągalne należności, które mają zostać zwrócone przez państwo członkowskie Art. 126 lit. b) i art. 137 ust. 1 – zestawienia wydatków przygotowywane przez IC Art. 137–139 – sporządzanie, składanie i zatwierdzanie zestawień wydatków Art. 143 ust. 2 – korekty finansowe
Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 1011/2014 z dnia 22 września 2014 r. (zwane dalej „RWK”)	Art. 7 i załącznik VII – model zestawienia wydatków
Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2016/568 dotyczące warunków i procedur, stosowanych w celu ustalenia, czy kwoty, których nie można odzyskać, mają być zwracane przez państwa członkowskie (zwane dalej „RDK”)	

1.2. Cel wytycznych

Celem niniejszych wytycznych jest zapewnienie:

- wytycznych dotyczących sposobu przedkładania Komisji informacji na temat kwot wycofanych, kwot odzyskanych, kwot, które mają zostać odzyskane, oraz nieściągalnych należności przy użyciu wzorów tabel zawartych w dodatkach 2, 3, 4 i 5 do załącznika VII do RWK (w dalszej części tekstu słowo „dodatek” zawsze odnosi się do dodatków w modelowych zestawieniach wydatków z załącznika VII do RWK) w systemie elektronicznej wymiany danych SFC2014;
- wyjaśnień dotyczących różnicy między wycofaniem a odzyskaniem;
- wytycznych dotyczących procedury, w ramach której państwo członkowskie może przedłożyć Komisji wniosek o niezwracanie do budżetu Unii nieściągalnej należności, uprzednio ujętej w poświadczonym zestawieniu wydatków, jeżeli państwo to uzna, że wyczerpało wszystkie możliwości odzyskania tej należności dostępne w krajowych ramach instytucjonalnych i prawnych.

1.3. Główne różnice w stosunku do lat 2007–2013

Przedmiot/procedura	2014–2020	2007–2013
Poświadczenie, że wydatki są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa	Zgodnie z art. 126 lit. b) RWP instytucja certyfikująca raz w roku w zestawieniu wydatków przedstawia poświadczenie, że wydatki są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa.	Zgodnie z art. 61 rozporządzenia (WE) nr 1083/2006 instytucja certyfikująca w każdym wniosku o płatność przedstawia poświadczenie, że wydatki są zgodne z mającymi zastosowanie wspólnotowymi i krajowymi przepisami.
Ramy czasowe sprawozdawczości	Jak stanowi art. 137 RWP, zestawienia wydatków składane do dnia 15 lutego roku N muszą zawierać informacje na temat kwot wycofanych, kwot odzyskanych, kwot, które mają zostać odzyskane, oraz nieściągalnych należności.	Informacje na temat kwot wycofanych, kwot odzyskanych, kwot, które mają zostać odzyskane, oraz nieściągalnych należności przekazywane są do dnia 31 marca roku N.
Procedura występowania do Komisji z wnioskiem o niezwracanie przez państwo członkowskie nieściągalnej należności przekraczającej 250 EUR tytułem wkładu z funduszy oraz z EFMR	Procedura równoległa do przedstawiania zestawień wydatków określona w rozporządzeniu delegowanym: jeżeli zdaniem państwa członkowskiego nieściągalnej należności, uprzednio ujętej w poświadczonym zestawieniu wydatków, nie należy zwracać do budżetu Unii, IC przedkłada Komisji odrębny wniosek o potwierdzenie tego stanu rzeczy.	Wniosek należało złożyć do dnia 31 marca roku N. Nie określono progu dotyczącego nieściągalnych należności.
Decyzja o nieodzyskiwaniu kwot poniżej 250 EUR tytułem wkładu z funduszy oraz z EFMR (kwot <i>de minimis</i>)	Państwo członkowskie może podjąć decyzję o nieodzyskiwaniu od beneficjenta kwoty, która nie przekracza – bez odsetek – 250 EUR tytułem wkładu z funduszy oraz z EFMR. Takich kwot nie trzeba zwracać do budżetu Unii.	Rozporządzenia na lata 2007–2013 nie zawierały żadnego przepisu dotyczącego kwot <i>de minimis</i> poniżej 250 EUR tytułem wkładu z funduszy oraz z EFMR.

2. RÓŻNICA MIĘDZY WYCOFANIEM A ODZYSKANIEM

Na podstawie art. 122 RWP państwa członkowskie są zobowiązane do skorygowania i odzyskania nienależnie wypłaconych kwot. Państwa członkowskie mają do wyboru dwie możliwości:

1) wycofanie: wycofanie nieprawidłowych wydatków z programu natychmiast po wykryciu nieprawidłowości poprzez ich odliczenie w ramach kolejnego wniosku o płatność okresową, co spowoduje uwolnienie funduszy UE i umożliwi ich przeznaczenie na inne operacje;

2) odzyskanie: tymczasowe pozostawienie wydatków w programie do czasu zakończenia postępowania dotyczącego odzyskania nienależnie wypłaconych dotacji od beneficjentów i odliczenie wydatków w ramach kolejnego wniosku o płatność okresową wyłącznie po odzyskaniu przedmiotowych kwot. W momencie przedkładania zestawień wydatków należy jednak zastosować inne uregulowania w odniesieniu do wydatków w bieżącym roku obrachunkowym niż do wydatków już poświadczonych w poprzednich latach obrachunkowych (bardziej szczegółowe informacje dotyczące tej kwestii można znaleźć w sekcji 3.1).

Ponadto, jeżeli chodzi o wydatki zadeklarowane w bieżącym roku obrachunkowym, należy zauważyć również, że (jak stwierdzono w motywie 3 rozporządzenia (UE) 2016/568) odliczeń dokonanych przed złożeniem poświadczonych zestawień wydatków nie można uważać za kwoty odzyskane, jeżeli odnoszą się one do wydatków ujętych we wniosku o płatność okresową (w tym w ostatecznym wniosku o płatność okresową) z danego roku obrachunkowego, dla którego sporządzono zestawienie wydatków. Takie kwoty należy zgłaszać w zestawieniach wydatków jedynie jako kwoty wycofane w załączniku 2 (jeżeli odliczenia dokonano najpóźniej w ostatecznym wniosku o płatność okresową) lub należy je odzwierciedlić w załączniku 8 (jeżeli odliczono je bezpośrednio od zestawienia wydatków). Ma to zastosowanie również w przypadkach, w których takich odliczeń dokonuje się po procesie odzyskiwania na poziomie krajowym.

Każda z tych dwóch możliwości (wycofanie lub odzyskanie) ma swoje zalety, wady i konsekwencje, które państwa członkowskie powinny wziąć pod uwagę. Natychmiastowe wycofanie nieprawidłowych wydatków natychmiast uwalnia odpowiednią kwotę funduszy UE, którą można przeznaczyć na inne operacje, jednak państwo członkowskie ponosi w budżecie krajowym ryzyko nieodzyskania od beneficjenta nienależnie wypłaconej kwoty finansowania publicznego. Odroczenie wycofania do momentu skutecznego odzyskania środków od beneficjenta pozostawia mniej czasu na ponowne wykorzystanie funduszy UE na inne kwalifikujące się operacje, ale chroni państwo członkowskie finansowo, na wypadek gdyby nie było ono w stanie odzyskać dotacji od beneficjenta po wyczerpaniu wszystkich możliwości odzyskania tej należności dostępnych w krajowych ramach instytucjonalnych i prawnych.

Dwie łączne kwoty dla danego roku obrachunkowego, reprezentujące „kwoty wycofane” i „kwoty odzyskane”, mają wzajemnie się wykluczać: chociaż po wycofaniu kwoty państwo członkowskie zazwyczaj przechodzi do odzyskiwania nienależnej dotacji lub części dotacji od beneficjenta (w tym w odniesieniu do kwot wycofanych w ramach kolejnego wniosku o płatność okresową lub odliczonych w zestawieniu wydatków dotyczącym bieżącego roku obrachunkowego), takiego późniejszego odzyskania nie należy jednak ponownie uwzględniać w „kwotach odzyskanych”, ponieważ prowadziłoby to do nakładania się i podwójnego liczenia zgłoszonych kwot. Po wdrożeniu wycofania dalsze odzyskiwanie nieprawidłowej kwoty od beneficjenta jest kwestią krajową.

Jeżeli nieprawidłowe wydatki zostaną pozostawione w programie do czasu zakończenia postępowania mającego na celu odzyskanie środków w odniesieniu do wydatków uwzględnionych w poprzednim poświadczonym zestawieniu wydatków, instytucje odpowiedzialne za program podejmą działania przewidziane w prawie krajowym, aby skutecznie odzyskać nienależne kwoty od beneficjenta. Odzyskanie środków od beneficjenta można osiągnąć na dwa sposoby (w tym przez połączenie tych sposobów):

- zwrot nienależnie otrzymanej kwoty przez beneficjenta instytucjom odpowiedzialnym za program; lub

- potrącenie polegające na odliczeniu kwoty, która ma zostać odzyskana, od kolejnej płatności należnej beneficjentowi.

3. OBOWIĄZEK ZAPOBIEGANIA NIEPRAWIDŁOŚCIOM, W TYM NADUŻYCIOM FINANSOWYM, ORAZ ICH WYKRYWANIA I KORYGOWANIA PRZEZ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE

Zgodnie z ogólnymi zasadami dotyczącymi systemu zarządzania i kontroli ustanowionymi w art. 72 lit. h) i art. 122 ust. 2 RWP państwa członkowskie są odpowiedzialne za środki mające na celu zapobieganie nieprawidłowościom, w tym nadużyciom finansowym, oraz za ich wykrywanie i korygowanie, a także za odzyskiwanie kwot nienależnie wypłaconych wraz z odsetkami z tytułu zwrotu tych kwot po terminie.

W RWP znajdują się następujące definicje nieprawidłowości:

- „nieprawidłowość” zdefiniowana w art. 2 pkt 36 oznacza każde naruszenie prawa unijnego lub prawa krajowego dotyczącego stosowania prawa unijnego, wynikające z działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego zaangażowanego we wdrażanie EFSI, które ma lub może mieć szkodliwy wpływ na budżet Unii poprzez obciążenie budżetu Unii nieuzasadnionym wydatkiem;
- „nieprawidłowość systemowa” zdefiniowana w art. 2 pkt 38 oznacza każdą nieprawidłowość, która może mieć charakter powtarzalny, o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia w podobnych rodzajach operacji, będącą konsekwencją istnienia poważnych defektów w skutecznym funkcjonowaniu systemu zarządzania i kontroli, w tym polegającą na niewprowadzeniu odpowiednich procedur zgodnie z RWP oraz z przepisami dotyczącymi poszczególnych funduszy.

Artykuł 126 lit. c) RWP stanowi, że instytucja certyfikująca odpowiada za poświadczanie raz w roku kompletności, rzetelności i prawdziwości zestawienia wydatków oraz poświadczanie, że wydatki ujęte w tym zestawieniu są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa. Zestawienie wydatków obejmuje rok obrachunkowy trwający od dnia 1 lipca do dnia 30 czerwca (z wyjątkiem pierwszego roku obrachunkowego, który trwa od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 30 czerwca 2015 r.).

3.1. Dokonywanie korekt finansowych

Wysokość korekt finansowych należy obliczać na podstawie kwot wydatków, których dotyczą nieprawidłowości, zadeklarowanych we wnioskach o płatność okresową przedkładanych Komisji. Finansowanie przez UE ograniczono na podstawie odpowiedniej stopy dofinansowania stosowanej do osi priorytetowej, w ramach której zadeklarowano wydatki.

Zgodnie z rocznym podejściem do zestawienia wydatków w ramach programu należy dokonać rozróżnienia między wprowadzaniem korekt finansowych dotyczących a) wydatków poświadczonych w poprzednim zestawieniu wydatków albo b) wydatków ujętych we wniosku o płatność okresową w odniesieniu do bieżącego roku obrachunkowego. Aby umożliwić takie rozróżnienie, system informatyczny ustanowiony przez państwo członkowskie będzie musiał zapewniać odpowiednią ścieżkę audytu z podziałem na operacje i lata obrachunkowe.

a) W pierwszym przypadku (kwoty już poświadczony w poprzednim zestawieniu wydatków) korekty finansowe należy wprowadzać, zgodnie z art. 139 ust. 10 RWP, we wniosku o płatność okresową w kolejnym roku obrachunkowym, mianowicie w roku, w którym wykryto nieprawidłowość.

Jak wyjaśniono w sekcji 2 niniejszych wytycznych, państwo członkowskie może poczekać na zakończenie procedury odzyskiwania, zanim wycofa nieprawidłowe wydatki z przedłożonego Komisji wniosku o płatność okresową, i potraktować je jako kwotę, która ma zostać odzyskana, ujętą w zestawieniu wydatków do skutecznego odzyskania.

b) Zgodnie z art. 126 lit. b) i art. 137 ust. 1 RWP (które to przepisy odpowiadają art. 63 ust. 5 lit. a) RF) zestawienia wydatków sporządza IC w odniesieniu do każdego programu i funduszu. Państwa członkowskie powinny zapewnić, by w zestawieniach wydatków przedkładanych Komisji poświadczano jedynie zgodne z prawem i prawidłowe wydatki. Dlatego też kwoty wszelkich nieprawidłowości wykrytych przed przedłożeniem zestawienia wydatków w odniesieniu do wydatków ujętych we wniosku o płatność okresową w roku obrachunkowym, za który sporządza się zestawienie wydatków, będą musiały zostać zwrócone do budżetu Unii. Zatem w drugim przypadku (wydatki zostały ujęte we wniosku o płatność okresową w roku obrachunkowym, za który jeszcze nie przedłożono Komisji zestawienia wydatków) korekty finansowej dokonuje się przez wycofanie przedmiotowych wydatków w kolejnym wniosku o płatność okresową za dany rok obrachunkowy (w tym w ostatecznym wniosku o płatność okresową), albo przez odliczenie nieprawidłowej kwoty bezpośrednio z zestawienia wydatków.

Pod tym względem należy pamiętać, że w poświadczonym zestawieniu wydatków nie może pozostać żadna nieprawidłowa kwota związana z danym rokiem obrachunkowym (żadnej nieprawidłowej kwoty nie należy zatem uważać za kwotę podlegającą odzyskaniu w momencie przedkładania zestawień wydatków), a ponadto niemożliwe jest poświadczenie zgodności z prawem i prawidłowości wydatków, które są przedmiotem trwającej oceny zgodnie z przepisami art. 137 ust. 2 RWP.

Wycofanie nieprawidłowych wydatków z wniosku o płatność okresową (w tym z ostatecznego wniosku o płatność okresową) lub ich odliczenie od zestawienia wydatków uważa się za ostateczne; wydatków tych nie należy ponownie wprowadzać do żadnego kolejnego wniosku o płatność okresową dotyczącego któregośkolwiek roku obrachunkowego (z wyjątkiem szczególnych przypadków związanych z decyzjami Trybunału lub innych organów systemu sądowego, o których mowa w sekcji 10). Jednak w przypadku wydatków, których zgodność z prawem i prawidłowość jest przedmiotem trwającej oceny, ujętych wcześniej we wniosku o płatność okresową, w art. 137 ust. 2 RWP dopuszcza się możliwość odliczenia takich wydatków od zestawienia wydatków i późniejszego ponownego ich przedstawienia Komisji, jeżeli okażą się one legalne i prawidłowe.

Przepis określony w art. 137 ust. 2 RWP odnosi się jedynie do zestawień wydatków (tj. odliczenia wydatków będących przedmiotem trwającej oceny należy dokonywać w zestawieniu wydatków, a nie na poziomie wniosków o płatność okresową). Wydatki te mogą być wprowadzone ponownie we wniosku o płatność z kolejnego roku obrachunkowego jedynie w przypadku stwierdzenia, że kwoty będące przedmiotem trwającej oceny w momencie sporządzania poprzedniego zestawienia wydatków są zgodne z prawem i prawidłowe. Jeżeli wydatki odliczone na podstawie art. 137 ust. 2 RWP zostaną następnie ponownie wprowadzone do wniosku o płatność okresową, oczekuje się, że IC udostępni

dowody w celu pełnego uzasadnienia ponownego wprowadzenia takich wydatków do celów audytu.

W przypadku gdy łączny poziom błędu rezydualnego (ŁPBR) wyniesie ponad 2%, w celu umożliwienia instytucji audytowej wydania opinii z audytu dotyczącej zgodności z prawem i prawidłowości poświadczonych wydatków bez zastrzeżeń, oczekuje się, że IZ oraz IC zastosują dodatkową korektę finansową przez ekstrapolację w celu obniżenia ŁPBR do poziomu 2% lub poniżej 2%. Instytucja certyfikująca musi również zapewnić, by kwoty związane z tymi dodatkowymi ekstrapolowanymi korektami były odpowiednio odliczane od zestawienia wydatków.

Ustalone nieprawidłowości są potwierdzane w końcowych sprawozdaniach z kontroli lub audytu. Jeżeli w momencie składania zestawienia wydatków postępowanie kontradyktoryjne nie było zakończone (wstępne sprawozdanie z kontroli lub audytu), przedmiotowe kwoty można traktować jako będące przedmiotem „trwającej oceny” i IC powinna odliczyć je od zestawienia wydatków, zachowując prawo do ponownego zadeklarowania w kolejnych latach obrachunkowych wydatków uznanych za zgodne z prawem i prawidłowe. Aby obniżyć ryzyko rezydualne, IC może ewentualnie potraktować takie kwoty jako ostateczne korekty finansowe¹.

3.2. Anulowanie wkładu publicznego

Kiedy IC zidentyfikuje nieprawidłowe wydatki i postanowi odliczyć je poprzez wycofanie lub odzyskanie z kolejnych płatności okresowych i zestawień wydatków, państwo członkowskie musi podjąć decyzję o anulowaniu wkładu publicznego w zastosowaniu art. 143 RWP.

Art. 143 ust. 2 RWP stanowi, że państwa członkowskie dokonują korekt finansowych wymaganych w związku z takimi pojedynczymi lub systemowymi nieprawidłowościami stwierdzonymi w operacjach lub programach. Korekty finansowe polegają na anulowaniu całości lub części wkładu publicznego w ramach operacji lub programu. Korekty finansowe są odnotowywane w zestawieniu wydatków za rok obrachunkowy, w którym podjęto decyzję o anulowaniu i ją zrealizowano. W celu zastosowania proporcjonalnej korekty, a następnie anulowania wkładu publicznego, państwa członkowskie biorą pod uwagę charakter i wagę nieprawidłowości oraz straty finansowe poniesione przez fundusze lub EFMR.

Zgodnie z art. 143 ust. 4 RWP wkład anulowany nie może być ponownie wykorzystany na operacje, które były przedmiotem korekty, lub, w przypadku gdy korekta finansowa dotyczy nieprawidłowości systemowej, na operacje, których dotyczy nieprawidłowość systemowa.

3.3. Nieściągalne należności

Jak przewidziano w RDK (w szczególności w art. 1 ust. 1 i motywie 3), jeżeli zdaniem państwa członkowskiego odzyskanie kwoty nienależnie wypłaconej beneficjentowi, uprzednio ujętej w poświadczonym zestawieniu wydatków złożonym Komisji, jest niemożliwe, oraz gdy państwo to uzna, że kwoty tej nie należy zwracać do budżetu Unii, IC może przedłożyć Komisji wniosek.

¹ Zob. również zaktualizowane wytyczne Komisji dotyczące rocznego sprawozdania z kontroli i opinii audytowej (EGESIF 15_0002).

W związku z tym wniosek przedłożony Komisji dotyczący nieściągalnych należności może odnosić się wyłącznie do należności już ujętych w poświadczonym zestawieniu wydatków uprzednio złożonym Komisji. W konsekwencji wszelkie odliczenia dokonane przed przedłożeniem poświadczonego zestawienia wydatków nie mogą być uważane za kwoty podlegające odzyskaniu, a zatem za nieściągalne należności, jeżeli odnoszą się one do wydatków zawartych w ostatecznym wniosku o płatność okresową w danym roku obrachunkowym, w odniesieniu do którego przygotowywane jest zestawienie wydatków.

3.4. Ujawnianie informacji w zestawieniu wydatków

Wszystkie korekty finansowe dokonane we wniosku o płatność okresową w roku obrachunkowym zgłasza się w zestawieniach wydatków poprzez ujęcie ich w dodatku 2 jako kwoty wycofane lub odzyskane².

W przypadku wydatków już poświadczonych w poprzednim zestawieniu wydatków państwo członkowskie może postanowić o zaczekaniu na zakończenie procedury odzyskiwania, a następnie zgłosić nieprawidłowe kwoty w dodatku 3 do zestawienia wydatków jako kwoty do odzyskania na koniec roku obrachunkowego. Zgodnie ze wzorem ustanowionym w RWK informacje są ujawniane według roku obrachunkowego, w którym zadeklarowane zostały odpowiadające im wydatki.

Jeżeli chodzi o nieprawidłowe wydatki ujęte we wniosku o płatność okresową w odniesieniu do bieżącego roku obrachunkowego, które nie zostały wycofane we wniosku o płatność okresową, IC dokona odliczenia bezpośrednio od zestawienia wydatków, odpowiednia korekta finansowa zostanie ujawniona w dodatku 8 (wyszczególnienie różnic pomiędzy wydatkami), a wyjaśnienia różnic podane zostaną w kolumnie przeznaczony na uwagi. Porady dotyczące wypełniania dodatku 8 znajdują się w sekcji 6 wytycznych Komisji w zakresie sporządzania, analizy i zatwierdzania zestawień wydatków³. Jeżeli IC dokonuje odliczenia nieprawidłowej kwoty bezpośrednio od zestawienia wydatków i zgłasza je w dodatku 8, w kolejnych wnioskach o płatność okresową nie trzeba podejmować żadnych dalszych działań.

4. PRZEKAZYWANIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH KWOT WYCOFANYCH I ODZYSKANYCH W ROKU OBRACHUNKOWYM (DODATEK 2)

Informacje na poziomie osi priorytetowej⁴ dotyczące kwot wycofanych lub odzyskanych w roku obrachunkowym należy przekazywać Komisji przy użyciu wzoru określonego w dodatku 2, zgodnie z poniższą tabelą:

² Odliczenia dokonane przez państwo członkowskie w ramach wniosku o płatność okresową (tj. odliczenia dokonane przed zadeklarowaniem Komisji zatwierdzonych kwot we wniosku o płatność okresową) uznaje się za korektę *ex ante*. Takich korekt nie ujmuje się w dodatku 2, w którym zgłasza się wycofane i odzyskane kwoty wydatków ujęte w poprzednim wniosku o płatność okresową.

³ EGESIF 15_0018, w wersji zaktualizowanej.

⁴ Aby obliczyć wkład funduszy, w zależności od podstawy obliczania należy zastosować stopę dofinansowania na poziomie osi priorytetowej do wydatków całkowitych lub do wydatków publicznych. Planem finansowym, który należy pod tym względem wziąć pod uwagę, jest plan ważny w momencie złożenia ostatecznego wniosku o płatność okresową za dany rok obrachunkowy.

Oś priorytetowa	KWOTY WYCOFANE		KWOTY ODZYSKANE	
	Całkowita kwota wydatków kwalifikowalnych ujętych we wnioskach o płatność	Odpowiadające wydatki publiczne	Całkowita kwota wydatków kwalifikowalnych ujętych we wnioskach o płatność	Odpowiadające wydatki publiczne
	(A)	(B)	(C)	(D)
Oś priorytetowa (w stosownych przypadkach kategoria regionu / rodzaj interwencji (Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych))	<type="Cu" input="M">	<type="Cu" input="M">	<type="Cu" input="M">	<type="Cu" input="M">

4.1. Wyjaśnienia dotyczące kolumn A i B w dodatku 2

W odniesieniu do kwot wycofanych należy posługiwać się kolumnami A i B w dodatku 2 dotyczącymi „kwot wycofanych”, przy czym należy pamiętać o rozróżnieniu między wycofaniem a odzyskaniem, którą to kwestię wyjaśniono w sekcji 2 powyżej.

4.1.1. Kolumna A

Kolumna A w dodatku 2 zawiera całkowite wydatki kwalifikowalne wycofane w roku obrachunkowym we wniosku o płatność okresową (w tym w ostatecznym wniosku). **Kwoty odliczanej na poziomie IC po przedłożeniu Komisji ostatecznego wniosku o płatność okresową, a przed przedłożeniem Komisji zestawienia wydatków, nie zgłasza się w dodatku 2**, ale prowadzi ona do konieczności zamieszczenia wyjaśnienia różnic w kolumnie przeznaczonej na uwagi w dodatku 8 (dodatek dotyczący wyszczególnienia różnic pomiędzy wydatkami)⁵.

4.1.2. Kolumna B

Dane liczbowe zawarte w kolumnie B w dodatku 2 stanowią rzeczywiste wydatki publiczne odpowiadające całkowitej kwocie wydatków kwalifikowalnych (zdefiniowane w art. 2 pkt 15 RWP). W niektórych przypadkach (np. w przypadku programu opartego jedynie na wydatkach publicznych) całkowita kwota kwalifikowalna może wynikać wyłącznie z wydatków publicznych – w takiej sytuacji całkowita kwota kwalifikowalna jest równa kwocie wydatków publicznych.

4.2. Wyjaśnienia dotyczące kolumn C i D w dodatku 2

Kolumnę „kwoty odzyskane” należy wykorzystywać w przypadku kwot odzyskanych w roku obrachunkowym, przy czym trzeba pamiętać o rozróżnieniu między wycofaniem a odzyskaniem, którą to kwestię wyjaśniono w sekcji 2 niniejszych wytycznych.

⁵ Zob. również „Wytyczne w zakresie sporządzania, analizy i zatwierdzania zestawień wydatków” opracowane przez Komisję.

4.2.1. Kolumna C

Kolumna C zawiera całkowite wydatki kwalifikowalne odliczone wskutek odzyskania kwot, odpowiadające nieprawidłowym kwotom wykrytym i odzyskanym w roku obrachunkowym. Jest to łączna wartość za dany rok obrachunkowy.

4.2.2. Kolumna D

„Odpowiadające wydatki publiczne” odnoszą się do całkowitej kwoty wydatków publicznych (zarówno w ramach dofinansowania UE, jak i krajowego).

5. PRZEKAZYWANIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH KWOT ODZYSKANYCH W ROKU OBRACHUNKOWYM NA PODSTAWIE ART. 71 RWP DOTYCZĄCEGO TRWAŁOŚCI OPERACJI (DODATEK 4)

Oś priorytetowa	KWOTY ODZYSKANE	
	Całkowita kwota wydatków kwalifikowalnych (A)	Odpowiadające wydatki publiczne (B)
Oś priorytetowa (w stosownych przypadkach kategoria regionu / rodzaj interwencji (Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych))	<type="Cu" input="M">	<type="Cu" input="M">

Art. 71 RWP dotyczy wymogu trwałości operacji. W przypadku niespełnienia tego wymogu kwoty nienależnie wypłacone za taką operację są odzyskiwane przez państwo członkowskie w wysokości proporcjonalnej do okresu, w którym nie spełniono wymogu. Informacje dotyczące kwot w odniesieniu do kwot odzyskanych na podstawie art. 71 należy przekazywać Komisji przy użyciu wzoru określonego w dodatku 4 i nie należy ich zgłaszać w dodatku 2 (kwoty odzyskane w dodatku 2 i w dodatku 4 wzajemnie się wykluczają). Kwoty wycofane zgłoszone w dodatku 2 i kwoty, które zostaną odzyskane, zgłoszone w dodatku 3, powinny jednak uwzględniać również nieprawidłowe kwoty dotyczące art. 71 RWP (takich kwot wycofanych i kwot, które mają zostać odzyskane, nie należy ujmować w dodatku 4, w którym zgłasza się jedynie kwoty odzyskane).

6. PRZEKAZYWANIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH KWOT DO ODZYSKANIA NA KONIEC ROKU OBRACHUNKOWEGO (DODATEK 3)

Oś priorytetowa	Całkowita kwota wydatków kwalifikowalnych (A)	Odpowiadające wydatki publiczne (B)
Oś priorytetowa (w stosownych przypadkach kategoria regionu / rodzaj interwencji (Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych))	<type="Cu" input="M">	<type="Cu" input="M">

Informacje na poziomie osi priorytetowej dotyczące kwot, które zostaną odzyskane do końca roku obrachunkowego, należy przekazywać Komisji przy użyciu wzoru określonego w dodatku 3.

Kwoty zgłoszone jako kwoty, które mają zostać odzyskane (nazywane również „kwotami pozostającymi do odzyskania”), to kwoty, które poświadczono w poprzednim zestawieniu wydatków i w odniesieniu do których do beneficjentów wystosowano nakaz odzyskania środków, ale których beneficjenci nie zwrócili do końca roku obrachunkowego.

Informacje dotyczące kwot do odzyskania na koniec roku obrachunkowego, różnią się zatem od wyżej omówionych informacji dotyczących kwot zgłaszanych w dodatku 2 (kwoty wycofane i odzyskane w roku obrachunkowym) i dodatku 4 (kwoty odzyskane w roku obrachunkowym na podstawie art. 71 RWP (trwałość operacji)), jak również od informacji dotyczących kwot odliczanych w zestawieniu wydatków i zgłaszanych w dodatku 8.

Informacje zgłaszane w dodatku 3 pochodzą z księgi dłużników prowadzonej przez IC. Przedstawiają one sytuację na koniec roku obrachunkowego. Na potrzeby ścieżki audytu należy zapewnić podział kwot, które zostaną odzyskane, według roku obrachunkowego.

6.1. Wyjaśnienia dotyczące kolumny A w dodatku 3

W kolumnie A w dodatku 3 zgłasza się łącznie całkowitą kwotę wydatków kwalifikowalnych, które zostaną odzyskane. Oznacza to, że kwoty, które w poprzednim okresie obrachunkowym zgłoszono jako kwoty pozostające do odzyskania, również należy ponownie ująć jako kwoty pozostające do odzyskania (tj. kwoty, które mają zostać odzyskane) w odniesieniu do danego okresu obrachunkowego, chyba że zostały odzyskane (w którym to przypadku należy je zgłosić w dodatku 2⁶ jako odzyskane) lub są nieściągalne (w którym to przypadku należy je zgłosić w dodatku 5 jako nieściągalne należności).

Po wykorzystaniu przez organy krajowe wszystkich możliwości odzyskania dostępnych w krajowych ramach instytucjonalnych i prawnych kwoty pozostające do odzyskania można uznać za nieściągalne. W takim przypadku tych nieściągalnych należności nie

⁶ Lub w dodatku 4 w przypadku zastosowania art. 71 RWP.

należy już zgłaszać w dodatku 3 jako kwoty, które zostaną odzyskane na koniec roku obrachunkowego, lecz trzeba je zgłosić jako należności nieściągalne na koniec roku obrachunkowego (w dodatku 5 – zob. sekcja 7 poniżej).

6.2. Wyjaśnienia dotyczące kolumny B w dodatku 3

„Odpowiadające wydatki publiczne”, o których mowa w kolumnie B w dodatku 3, stanowią odpowiadającą kwotę wydatków publicznych (zarówno w ramach dofinansowania UE, jak i krajowego).

7. PRZEKAZYWANIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH NALEŻNOŚCI NIEŚCIGAŁNYCH NA KONIEC ROKU OBRACHUNKOWEGO (DODATEK 5)

Oś priorytetowa	NALEŻNOŚCI NIEŚCIGAŁNE		
	Całkowita kwota wydatków kwalifikowalnych (A)	Odpowiadające wydatki publiczne (B)	Uwagi (obowiązkowe) (C)
Oś priorytetowa (w stosownych przypadkach kategoria regionu / rodzaj interwencji (Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych))	<type="Cu" input="M">	<type="Cu" input="M">	<type="S" maxlength="1500" input="M">

Oświadczenie o nieściągalnych należnościach na poziomie osi priorytetowej na koniec roku obrachunkowego, **związanych z kwotami nienależnie wypłaconymi beneficjentom, które poświadczono w poprzednich zestawieniach wydatków przedłożonych Komisji**, należy przekazać Komisji przy użyciu wzoru określonego w dodatku 5. Zgłaszane kwoty nie kumulują się w ujęciu rocznym: oznacza to, że nieściągalnych należności już zgłoszonych w poprzednim zestawieniu wydatków nie należy uwzględniać w zestawieniu wydatków za bieżący okres obrachunkowy, ponieważ należności te zostały rozliczone w zestawieniach wydatków za lata poprzednie (bardziej szczegółowe informacje można znaleźć w sekcji 8 poniżej).

Jeżeli chodzi o nieściągalne należności zgłaszane w dodatku 5, państwo członkowskie odpowiada za zwrot danej kwoty do budżetu Unii, chyba że do dnia 15 lutego złożyło wniosek do Komisji na podstawie procedury przewidzianej w RDK, dotyczący pokrycia unijnej części skutków finansowych z budżetu Unii. Na wniosek danego państwa członkowskiego Komisja może w drodze wyjątku przesunąć ten termin do dnia 1 marca.

Jak wskazano w dodatku 5, sekcja uwag w ostatniej kolumnie jest obowiązkowa. Zaleca się, aby ta kolumna zawierała informacje na temat zagregowanych nieściągalnych należności na poziomie osi priorytetowej, które zdaniem państwa członkowskiego powinny zostać pokryte z budżetu Unii. Można również załączyć dalsze uwagi na poparcie wspomnianego wniosku.

Informacje dotyczące nieściągalnych należności na poziomie osi priorytetowej podawane w dodatku 5 służą wyłącznie celom informacyjnym i nie zwalniają państw członkowskich z obowiązku zwrócenia nieściągalnego wkładu UE do budżetu Unii. Aby przedłożyć Komisji wniosek o niezwracanie nieściągalnych należności do budżetu Unii, państwa członkowskie

muszą wszcząć odrębną równoległą procedurę, której dotyczą przepisy określone w RDK (zob. sekcja 8).

8. PORADY W SPRAWIE UZUPEŁNIENIA ZESTAWIENIA WYDATKÓW

8.1. Informacje ogólne

8.1.1. Informacje przekazywane na poziomie osi priorytetowej

Wszystkie kwoty podawane w dodatkach do zestawienia wydatków są agregowane na poziomie każdej osi priorytetowej oraz w stosownych przypadkach według kategorii regionów lub rodzaju interwencji w przypadku Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych.

8.1.2. Wymagany format

Wszystkie wartości liczbowe są podawane w euro z dokładnością do maksymalnie dwóch miejsc po przecinku.

8.1.3. Kurs wymiany stosowany przez państwa członkowskie spoza strefy euro

Zgodnie z art. 133 RWP państwa członkowskie, które nie przyjęły euro jako swojego środka płatniczego do dnia składania wniosku o płatność, przeliczają na euro kwoty wydatków poniesionych w walucie krajowej. Kwoty te są przeliczane na euro z wykorzystaniem miesięcznego obrachunkowego kursu wymiany stosowanego przez Komisję w miesiącu, w którym dodatnie wydatki zostały zaksięgowane przez IC danego programu.

Kiedy dane państwo członkowskie przyjmuje euro jako swój środek płatniczy, procedurę przeliczania określoną w ust. 1 stosuje się nadal do wszystkich wydatków zaksięgowanych przez IC przed datą wejścia w życie stałego kursu wymiany waluty krajowej na euro.

Jeżeli chodzi o programy w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej, wydatki poniesione w walucie innej niż euro są przeliczane przez beneficjentów na euro z wykorzystaniem miesięcznego obrachunkowego kursu wymiany stosowanego przez Komisję w miesiącu, w którym wydatki zostały poniesione, przedłożone do weryfikacji albo zgłoszone beneficjentowi wiodącemu (dodatkowe informacje znajdują się w art. 28 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013).

8.1.4. Dostosowania niezwiązane z nieprawidłowościami

Dostosowań niezwiązanych z nieprawidłowościami, np. wprowadzanych z przyczyn technicznych lub z powodu błędów pisarskich, nie uznaje się za korekty finansowe, a zatem nie należy ich uwzględniać w sprawozdawczości dotyczącej wydatków wycofanych i odzyskanych, kwot pozostających do odzyskania oraz nieściągalnych należności. Właściwa ścieżka audytu będzie jednak przechowywana w systemie księgowym IC w celach przeprowadzenia weryfikacji i wyszczególnienia różnic.

W przypadku gdy takie błędne kwoty ujęto w ostatecznym wniosku o płatność okresową w roku obrachunkowym, za który sporządza się zestawienie wydatków, odpowiadające dostosowania ujemne należy odliczyć od zestawienia wydatków i zgłosić w dodatku 8, aby umożliwić wyszczególnienie różnic pomiędzy wydatkami.

Dostosowania ujemne pomniejszające kwotę wydatków zadeklarowaną w ostatecznym wniosku o płatność okresową można co do zasady wprowadzić w zestawieniu wydatków. Dostosowania dodatnie należy jednak wprowadzać w kolejnym wniosku o płatność okresową (kolejnym rok obrotowym), a nie w zestawieniu wydatków.

8.1.5. Podział kwot wycofanych, kwot, które zostaną odzyskane, i kwot odzyskanych w roku obrotowym według roku obrotowego, w którym zadeklarowane zostały wydatki (dodatek 2, 3 i 4)

Dokumentacja księgowa prowadzona na poziomie IC powinna umożliwiać faktyczne i czasowe wyszczególnienie wszystkich kwot zgłoszonych w dodatkach do załącznika VII RWK.

W odniesieniu do czasowego wyszczególnienia IC powinna mieć możliwość ustalenia powiązania między nieprawidłowymi wydatkami a odpowiednim rokiem obrotowym. Na przykład, jeżeli w roku obrotowym N+1 instytucja zarządzająca wycofuje lub odzyskuje wydatki poświadczane w zestawieniu wydatków za rok obrotowy N, wówczas powiązane wydatki niekwalifikowalne należy zgłosić wraz z kwotami skorygowanymi w odniesieniu do roku obrotowego N w zestawieniu wydatków za rok obrotowy N+1 (zob. tabela: „Podział kwot wycofanych i odzyskanych w roku obrotowym według roku obrotowego, w którym zadeklarowane zostały odpowiadające im wydatki”).

8.1.6. Ujawnianie kwot skorygowanych w wyniku audytów operacji przeprowadzanych przez IA zgodnie z art. 127 ust. 1 RWP

Przy wypełnianiu dodatków 2, 3, 4, i 8 instytucja certyfikująca jest zobowiązana do ujawnienia kwot skorygowanych w wyniku audytów operacji przeprowadzanych przez instytucję audytową zgodnie z art. 127 ust. 1 RWP.

Na potrzeby zapewnienia spójności z wytycznymi Komisji dotyczącymi rocznego sprawozdania z kontroli i opinii audytowej (zmieniony dokument EGESIF_15-0002)⁷ oraz odpowiedniej ścieżki audytu do celów obliczania przez IA łącznego poziomu błędu rezydualnego kwoty zgłaszane jako wynik audytu operacji obejmują poszczególne korekty (w odniesieniu do poszczególnych skontrolowanych operacji), korekty ekstrapolowane (w celu dalszego ograniczania stwierdzonego przez instytucję audytową ryzyka poniżej poziomu istotności), ale również korekty finansowe zastosowane przez państwo członkowskie po dobraniu przez IA próby operacji, jeżeli celem takich korekt jest ograniczenie ryzyka zidentyfikowanego w ramach łącznego poziomu błędu⁸ określonego przez IA.

⁷ Zob. sekcja IV.4 wytycznych.

⁸ Typowym przykładem byłoby dokonywanie korekt na podstawie dodatkowych prac prowadzonych przez IZ w celu pełnego określenia błędu systemowego wykrytego początkowo w audytach operacji przeprowadzonych przez IA.

8.1.7. Kwoty wydatków całkowitych i kwoty wydatków publicznych

Przy wypełnianiu dodatków do załącznika VII do RWK instytucja certyfikująca zawsze podaje kwoty wydatków całkowitych i wydatków publicznych (nawet jeżeli podstawę obliczeń stanowią wydatki publiczne, IC zawsze powinna deklorować wydatki całkowite). Brak danych w kolumnie może prowadzić do opóźnień w zatwierdzeniu zestawienia wydatków przez Komisję.

8.1.8. Odsetki

Zgodnie z art. 122 ust. 2 RWP państwa członkowskie odzyskują kwoty nienależnie wypłacone wraz z odsetkami z tytułu zwrotu tych kwot po terminie. Odsetki za zwłokę nalicza się zazwyczaj, gdy kwoty spłacane są po terminie określonym w nakazie odzyskania środków. Takie naliczone odsetki z tytułu opóźnienia w płatnościach należy dodać do kwot odzyskanych.

8.2. Odliczanie od zestawienia wydatków kwot związanych z wnioskami o płatność złożonymi w roku obrachunkowym

Kwoty, które ujęto w ostatecznym wniosku o płatność okresową w danym roku obrachunkowym, mogą podlegać ocenie zgodności z prawem i prawidłowości wydatków, którą to ocenę przeprowadza się po złożeniu ostatecznego wniosku o płatność okresową, a przed przekazaniem zestawienia wydatków do dnia 15 lutego roku N.

a) Jeżeli ocenę zgodności z prawem lub prawidłowości *zakończono* przed przekazaniem zestawienia wydatków Komisji (do dnia 15 lutego roku N), możliwe są następujące scenariusze:

- jeżeli potwierdzono, że kwoty są kwalifikowalne, można je poświadczyć w zestawieniach wydatków;
- jeżeli stwierdzono, że (niektóre) kwoty nie są kwalifikowalne, należy je odliczyć od zestawienia wydatków i nie uwzględniać ich przy obliczaniu salda. Takie odliczenia (tj. ostateczne korekty finansowe) zostaną ujawnione w dodatku 8 (wyszczególnienie różnic pomiędzy wydatkami) wraz z wyjaśnieniami różnic w kolumnie przeznaczonej na uwagi.

b) Jeżeli oceny zgodności z prawem lub oceny prawidłowości *nie zakończono* (por. art. 137 ust. 2 RWP), przed przekazaniem zestawienia wydatków Komisji (do dnia 15 lutego roku N) kwoty te należy odliczyć od zestawienia wydatków, a zatem nie uwzględnia się ich przy obliczaniu salda. Takie odliczenia zostaną ujawnione w dodatku 8 (wyszczególnienie różnic pomiędzy wydatkami), a wyjaśnienia różnic podane zostaną w kolumnie przeznaczonej na uwagi.

W odniesieniu do wyników oceny możliwe są następujące dwa scenariusze:

- kwoty uznane za kwalifikowalne można ująć we wniosku o płatność okresową w kolejnym roku obrachunkowym zgodnie z art. 137 ust. 2 RWP;
- jeżeli kwoty uznano za niekwalifikowane, żadne dalsze działania nie są konieczne.

Dalsze wytyczne w tej kwestii, w tym co do rozpatrywania spraw niezakończonych audytów i kontroli, przekazano w zmienionych wytycznych Komisji dotyczących rocznego sprawozdania z kontroli i opinii audytowej (EGESIF_15_0002) oraz w zmienionych wytycznych Komisji w zakresie sporządzania, analizy i zatwierdzania zestawień wydatków (EGESIF 15_0018).

Do celów wyszczególnienia różnic pomiędzy wydatkami oraz w celu zapewnienia właściwej ścieżki audytu do obliczania przez IA łącznego poziomu błędu rezydualnego zaleca się, by IC wprowadzała w kolumnie G dodatku 8 rozróżnienie między kwotami odliczonymi od zestawienia wydatków wskutek korekt finansowych (tj. przypadek a) powyżej) a kwotami odliczonymi na podstawie art. 137 ust. 2 RWP (tj. przypadek b) powyżej).

8.3. Wycofywanie kwot, które uznano za nieprawidłowe po złożeniu zestawienia wydatków

Zgodnie z art. 139 ust. 10 RWP państwa członkowskie mogą zastąpić nieprawidłowe kwoty wykryte po złożeniu zestawienia wydatków, chyba że Komisja lub Europejski Trybunał Obrachunkowy wcześniej niż państwo członkowskie wykryją poważne uchybienie w skutecznym funkcjonowaniu systemu zarządzania i kontroli, do którego zastosowanie będą miały art. 144 i 145 RWP dotyczące korekt finansowych.

Ramami zastępowania wydatków są przepisy art. 143 RWP.

Zakładając na przykład, że państwo członkowskie wykryje nieprawidłowość w marcu 2017 r. po złożeniu zestawień wydatków do dnia 15 lutego 2017 r. (w odniesieniu do wydatków poświadczonych w ramach okresu obrachunkowego 1.07.2015–30.06.2016 r.), państwo członkowskie powinno podjąć następujące działania korygujące:

1. państwa członkowskie muszą wycofać równoważną kwotę wydatków z kolejnego wniosku o płatność okresową (na przykład w czerwcu 2017 r.) i mogą zastąpić ją nowymi prawidłowymi wydatkami;
2. odpowiadające zestawienie wydatków (za okres 1.07.2016–30.06.2017) musi właściwie odzwierciedlać te korekty (w stosownych przypadkach należy w dodatku 2 odnotować wycofanie nieprawidłowej kwoty z poprzedniego roku obrachunkowego, a w dodatku 1 odnotować prawidłowe wydatki).

Podobny przykład zastosowania przez państwo członkowskie możliwości odzyskiwania przedstawiono w sekcji 8.4 poniżej.

8.4. Odzyskanie kwot, które uznano za nieprawidłowe po złożeniu zestawienia wydatków

Przykład: odpowiadające wydatki ujęto w dodatku 1 do zestawienia wydatków złożonego w lutym 2017 r. za rok obrachunkowy 1.07.2015–30.06.2016.

a) Jeżeli odzyskano kwotę, która została wcześniej poświadczona w zestawieniu wydatków przedłożonym Komisji (na przykład we wrześniu 2017 r.), należy tę kwotę odliczyć od kolejnego wniosku o płatność (na przykład w grudniu 2017 r.) i zgłosić w dodatku 2 do powiązanego okresu obrachunkowego, w którym doszło do odzyskania tej kwoty (okresu

1.07.2017–30.06.2018 i okresu związanego z zestawieniem wydatków, które należy złożyć do 15.02.2019).

b) Jeżeli kwota pozostaje jeszcze do odzyskania (na przykład wg stanu na dzień 30 czerwca 2018 r.), należy ją zgłosić w dodatku 3 do zestawienia wydatków dotyczącego okresu obrachunkowego, w którym trwa odzyskiwanie (okres 1.07.2017–30.06.2018 i okres dotyczący zestawienia wydatków, które należy złożyć do 15.02.2019). Jeżeli kwota pozostaje do odzyskania w ciągu kilku kolejnych okresów obrachunkowych, należy ją ciągle deklarować w każdym zestawieniu wydatków.

c) Jeżeli danej kwoty nie można odzyskać po wyczerpaniu wszystkich możliwości odzyskania dostępnych w krajowych ramach instytucjonalnych i prawnych (zob. scenariusz, o którym mowa w lit. b) powyżej) i zostaje ona uznana za należność nieściągalną (na przykład według stanu na marzec 2018 r.), należy ją zadeklarować w dodatku 5 w odniesieniu do okresu obrachunkowego, w którym uznano tę kwotę za nieściągalną (okresu 1.07.2017–30.06.2018 i okresu dotyczącego zestawienia wydatków, które należy złożyć do 15.02.2019). Wynik dokonywanej przez Komisję oceny nieściągalnych należności może być następujący:

- nieściągalnej należności nie zwraca się do budżetu Unii, ponieważ Komisja stwierdziła, że nie doszło do błędu ani zaniedbania ze strony państwa członkowskiego (zob. sekcja 9 poniżej – warunki i procedury stosowane w celu ustalenia, czy kwoty nieściągalne mają być zwracane przez państwa członkowskie);

- lub, jeżeli nieściągalna należność ma zostać pokryta z budżetu państwa członkowskiego, należy ją wycofać z kolejnego wniosku o płatność okresową złożonego przez to państwo członkowskie (na przykład w grudniu 2018 r.) i zgłosić w dodatku 2 (kwoty wycofane) do odpowiadającego zestawienia wydatków (za okres 1.07.2018–30.06.2019 i okres dotyczący zestawienia wydatków, które należy złożyć do 15.02.2020).

W przypadku odzyskania kwoty po terminie określonym w nakazie odzyskania środków państwo członkowskie może naliczyć odsetki za zwłokę. Takie naliczone odsetki należy dodać do kwoty odliczonej od wydatków zadeklarowanych Komisji.

9. USTALENIE, CZY NIEŚCIAĞALNE NALEŻNOŚCI MAJĄ BYĆ ZWRACANE PRZEZ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE

W RDK określono warunki i procedury, które należy stosować w celu ustalenia, czy kwoty, które są nieściągalne, mają być zwracane przez państwa członkowskie: jeżeli zdaniem państwa członkowskiego kwota nienależnie wypłacona beneficjentowi, uprzednio ujęta w poświadczonym zestawieniu wydatków złożonym Komisji, jest nieściągalna oraz gdy państwo to uzna, że kwoty tej nie należy zwracać do budżetu Unii, IC przedkłada Komisji stosowny wniosek w tej sprawie. Takie wnioski mogą mieć zastosowanie wyłącznie do kwot wcześniej poświadczonych w zestawieniu wydatków przedłożonym Komisji.

IC musi złożyć w systemie SFC 2014 wnioski na poziomie każdej operacji i na poziomie roku obrachunkowego w formacie określonym w załączniku do wcześniej wspomnianego rozporządzenia delegowanego do dnia 15 lutego (tj. w tym samym terminie, który obowiązuje w przypadku składania zestawienia wydatków).

Po otrzymaniu takiego wniosku w SFC służby Komisji dokonają przeglądu każdego przypadku przedstawionego w tabeli, biorąc pod uwagę również wszelkie szczególne okoliczności oraz ramy instytucjonalne i prawne państwa członkowskiego. RDK zawiera wykaz elementów wskazujących na błąd lub zaniedbanie ze strony państwa członkowskiego.

Wykaz ten ma charakter wyłącznie orientacyjny i nie jest wyczerpujący. W RDK wskazano, że można wziąć pod uwagę inne elementy, które nie zostały wymienione, jeżeli wskazują one na błąd lub zaniedbanie.

Po przeprowadzeniu tej oceny do dnia 31 maja roku, w którym złożono zestawienie wydatków, Komisja może:

- a) wezwać państwo członkowskie na piśmie do przedstawienia dodatkowych informacji dotyczących środków administracyjnych i prawnych stosowanych w celu odzyskania wszelkich środków unijnych nienależnie wypłaconych beneficjentom; albo
- b) powiadomić państwo członkowskie na piśmie o zamiarze kontynuowania procedury odzyskiwania.

Jeżeli do dnia 31 maja Komisja nie podjęła żadnego z tych działań, państwo członkowskie nie musi zwracać wkładu Unii.

Termin 31 maja nie ma zastosowania w przypadku nieprawidłowości poprzedzających upadłość ani w przypadkach, w których istnieje podejrzenie popełnienia nadużycia finansowego.

Państwo członkowskie w ciągu trzech miesięcy udziela odpowiedzi na wystosowane przez Komisję wezwanie do udzielenia informacji, a jeżeli państwo członkowskie nie przedstawia dalszych informacji zgodnie z wezwaniem, Komisja kontynuuje ocenę na podstawie dostępnych informacji.

W terminie trzech miesięcy od daty otrzymania odpowiedzi od państwa członkowskiego lub w przypadku braku odpowiedzi w określonym terminie, jeżeli Komisja uzna, że wkład Unii powinien zostać zwrócony przez państwo członkowskie, informuje o tym fakcie państwo członkowskie, podając podstawę swojego wniosku oraz wzywając państwo członkowskie do przedstawienia uwag w terminie dwóch miesięcy.

W ciągu sześciu miesięcy od upływu terminu przedstawienia uwag przez państwo członkowskie Komisja kończy ocenę i w przypadkach podtrzymania swojego wniosku, że państwo członkowskie ma zwrócić wkład Unii, przyjmuje decyzję.

Do celów obliczenia wkładu unijnego, który musi zostać zwrócony przez państwo członkowskie, zastosowanie ma stopa współfinansowania na poziomie poszczególnych priorytetów, określona w planie finansowym obowiązującym w momencie składania wniosku. Jeżeli nieściągalna należność ma zostać pokryta z budżetu państwa członkowskiego, należy ją wycofać z kolejnego wniosku o płatność złożonego przez to państwo członkowskie.

10. KWOTY, KTÓRYCH PAŃSTWO CZŁONKOWSKIE POSTANAWIA NIE ODZYSKIWAĆ I KTÓRE NIE PRZEKRACZAJĄ 250 EUR TYTUŁEM WKŁADU Z FUNDUSZY I EFMR

W odniesieniu do kwot poniżej 250 EUR (lub innych, jeżeli państwo członkowskie stosuje niższy próg) tytułem wkładu z funduszy i z EFMR, w odniesieniu do których to kwot państwo członkowskie może podjąć decyzję o nieodzyskiwaniu, nie trzeba przekazywać Komisji żadnych informacji na mocy RDK.

Próg 250 EUR oblicza się według operacji (zgodnie z definicją określoną w art. 2 RWP) i roku obrachunkowego.

Wynika z tego, że w odniesieniu do kwot poniżej 250 EUR tytułem wkładu z funduszy i z EFMR Komisja nie przeprowadza żadnej oceny ewentualnego błędu lub zaniedbania ze strony państwa członkowskiego na mocy RDK.

Kwot poniżej 250 EUR tytułem wkładu z funduszy i z EFMR nie trzeba zwracać do budżetu Unii (tym samym nie trzeba ich odliczać od poświadczonych kwot).

W odniesieniu do programów w ramach EWT – do państw członkowskich i państw trzecich uczestniczących w danym programie należy podjęcie decyzji, że ani beneficjent wiodący, ani IZ danym programem nie są zobowiązane do odzyskania nienależnie wypłaconej kwoty, która nie przekracza – bez odsetek – 250 EUR tytułem wkładu z funduszy i EFMR.

11. PODSUMOWANIE DOTYCZĄCE SPOSOBU POSTĘPOWANIA Z WYKRYTYMI NIEPRAWIDŁOŚCIAMI W ZESTAWIENIU WYDATKÓW

Z powyższych sekcji wynika, że wykryte nieprawidłowe i potencjalnie nieprawidłowe kwoty należy traktować w opisany poniżej sposób.

Stwierdzone nieprawidłowości (tj. nieprawidłowości stwierdzone przez właściwe organy, w tym nieprawidłowości ujawnione w końcowych sprawozdaniach z kontroli lub audytu):

1. Nieprawidłowości dotyczące wydatków poświadczonych w danym roku obrachunkowym wykryte przed złożeniem ostatecznego wniosku o płatność okresową należy albo 1) traktować jako kwoty wycofane, a zatem należy je odliczyć od wydatków zadeklarowanych w ostatecznym wniosku o płatność okresową, a następnie przedstawić w dodatku 2, albo 2) odliczyć bezpośrednio od zestawienia wydatków (odzwierciedlonego w dodatku 1) i zgłosić w dodatku 8.
2. Nieprawidłowości dotyczące wydatków poświadczonych w danym roku obrachunkowym wykryte po złożeniu ostatecznego wniosku o płatność okresową, ale przed złożeniem zestawienia wydatków, należy odliczyć od zestawienia wydatków (tj. zmniejszenie wydatków przedstawionych w dodatku 1) i wyjaśnić w dodatku 8. Nie są konieczne dalsze działania ani w dodatku 2, ani we wnioskach o płatność okresową w kolejnym roku obrachunkowym.
3. Nieprawidłowości wykryte po złożeniu zestawienia wydatków można traktować jako kwoty wycofane lub kwoty odzyskane wdrożone w kolejnym wniosku o płatność okresową oraz przedstawić w dodatku 2 w odniesieniu do roku obrachunkowego, w którym kwoty te są odliczane.

Wszystkie powyższe korekty uważa się za ostateczne. W związku z tym odliczonych wydatków nie można ponownie wprowadzić do żadnego kolejnego wniosku o płatność składanego Komisji (ani dla bieżącego roku obrachunkowego, ani dla kolejnych lat obrachunkowych). Wyjątkowo, po podjęciu przez Trybunał (lub organ, który jest częścią systemu sądowego) decyzji kwestionującej zasadność zastosowania korekty finansowej oraz po uwzględnieniu wpływu tej decyzji na zgodność z prawem i prawidłowość przedmiotowych

wydatków, organy krajowe mogą podjąć decyzję o ponownym wprowadzeniu w kolejnym wniosku o płatność wcześniej odliczonych wydatków i zgłoszonych jako korekta finansowa⁹.

Kwoty będące przedmiotem trwającej oceny (tj. potencjalnie nieprawidłowe wydatki w danym roku obrachunkowym, dla których nie zakończono jeszcze oceny zgodności z prawem i prawidłowości):

W związku z tym, że:

- w przepisach art. 126 lit. c) RWP wymaga się poświadczenia raz w roku w odniesieniu do zestawienia wydatków, m.in. że wydatki ujęte w zestawieniu wydatków są zgodne z obowiązującym prawem;
- przepisy art. 137 ust. 2 RWP, odnoszące się do wydatków wyłączonych z uwagi na trwającą ocenę zgodności z prawem i prawidłowości, dotyczą zestawienia wydatków,

traktowanie potencjalnych nieprawidłowości jako kwot będących przedmiotem trwającej oceny ma zastosowanie wyłącznie na poziomie zestawienia wydatków (a nie na poziomie wniosków o płatność okresową).

W związku z tym w przypadku potencjalnych nieprawidłowości związanych z wydatkami w danym roku obrachunkowym państwo członkowskie może a) wycofać powiązane wydatki z wniosku o płatność okresową (to odliczenie jest ostateczne) albo b) zachować te wydatki we wniosku o płatność okresową aż do momentu sporządzenia zestawienia wydatków i odliczyć je później jako kwoty będące przedmiotem trwającej oceny zgodnie z art. 137 ust. 2 RWP.

⁹ Przykład: decyzja sądu krajowego przedstawiająca wykładnię krajowej zasady kwalifikowalności w przypadku, w którym taka wykładnia różni się od wykładni IZ / IC / IA, a następnie prowadzi do zmiany wniosku dotyczącego kwalifikowalności danych wydatków.